

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**2018/0112 (COD)
LEX 1958**

**Brüssel, 20. juuni 2019
(OR. en)**

**PE-CONS 56/1/19
REV 1**

**MI 181
COMPET 163
DIGIT 41
IND 56
TELECOM 76
PI 39
AUDIO 32
JUSTCIV 63
CODEC 491**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
MIS KÄSITLEB ÕIGLUSE JA LÄBIPAISTVUSE EDENDAMIST
VEEBIPÕHISTE VAHENDUSTEENUSTE ÄRIKASUTAJATE JAOKS**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2019/...,**

20. juuni 2019,

**mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist
veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C 440, 6.12.2018, lk 177.

² Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. juuni 2019. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Veebipõhised vahendusteenused on peamised ettevõtluse ja uute ärimudelite, kaubanduse ja innovatsiooni võimaldajad ning nendega saab ka suurendada tarbijate heaolu ja neid kasutatakse üha rohkem nii era- kui ka avalikus sektoris. Sellised teenused pakuvad juurdepääsu uutele turgudele ja ärivõimalustele, lastes ettevõtjatel kasutada siseturu hüvesid. Need võimaldavad liidu tarbijatel kasutada selliseid hüvesid ning suurendavad selleks eelkõige kauba- ja teenusevalikut ning aitavad kaasa hinnakonkurentsile veebis, kuid tekitavad ka probleeme, mis tuleb õiguskindluse tagamiseks lahendada.

- (2) Niisuguste ettevõtjate kaubandusliku edukuse seisukohalt, kes kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid tarbijateni jõudmiseks, võivad sellised teenused olla hädavajalikud. Veebiplatvormipõhise majanduse hüvede täielikuks ärakasutamiseks on seetõttu oluline, et ettevõtjad saaksid usaldada veebipõhiseid vahendusteenuseid, kellega nad ärisuhtesse astuvad. See on oluline peamiselt seepärast, et tänu tugevale andmepõhisele kaudsele võrguefektile kasutatakse tehingute vahendamisel veebipõhiseid vahendusteenuseid üha rohkem, mistõttu sõltuvad sellised ärikasutajad, eelkõige mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), tarbijateni jõudmisel üha enam niisugustest teenustest. Arvestades üha suuremat sõltuvust, on selliste teenuste pakkujatel sageli ülekaalukas läbirääkimisjõud, mis võimaldab neil käituda ühepoolsetl niisugusel viisil, mis võib olla tegelikkuses ebaaus ja kahjustada oma ärikasutajate õigustatud huve ja kaudselt ka liidu tarbijate huve. Näiteks võivad nad ühepoolsetl rakendada ärikasutajate suhtes tavaid, mis kalduvad suurel määral kõrvale heast äritavast või on vastuolus hea usu ja ausa kauplemise põhimõttega. Käesolevas määruises käsitletaksegi just selliseid veebiplatvormipõhises majanduses esineda võivaid vastuolusid.
- (3) Tarbijad on veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise omaks võtnud. Konkurentsivõimeline, aus ja läbipaistev veebiökosüsteem, kus äriühingud käituvad vastutustundlikult, on samuti tarbijate heaolu seisukohast väga oluline. Kui ettevõtjatevahelistes suhetes on tagatud veebiplatvormipõhise majanduse läbipaistvus ja usaldus selle vastu, võib see kaudselt aidata suurendada ka tarbijate usaldust veebiplatvormipõhise majanduse vastu. Otsest mõju, mida veebiplatvormipõhise majanduse areng avaldab tarbijatele, käsitletakse aga muudes liidu õigusaktides, eelkõige tarbijaõigustikus.

- (4) Sarnaselt võivad veebipõhised otsingumootorid olla olulised internetiliikluse allikad veebisaitide kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid pakkuvate ettevõtjate jaoks ning need võivad seetõttu märkimisväärselt mõjutada siseturul veebipõhiselt kaupu või teenuseid pakkuvate kommertsveebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Seega mõjutab veebisaitide (sealhulgas veebisaidid, mida ärikasutajad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkumiseks) järjestamine veebipõhiseid otsingumootoreid pakkuvate ettevõtjate poolt tarbijate valikuid ja selliste veebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Isegi kui kommertsveebisaitide kasutajatega puuduvad lepingulised suhted, saavad veebipõhiste otsingumootorite pakkujad käituda ühepoolsetl niisugusel viisil, mis võib olla tegelikkuses ebaaus ja kahjustada seega kommertsveebisaitide kasutajate õigustatud huve ja kaudselt ka liidu tarbijate huve.
- (5) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate vahelise suhte olemus võib viia ka olukordadeni, kus ärikasutajatel on sageli piiratud võimalused taotleda õiguskaitset, kui kõnealuste teenuste pakkujate ühepoolne tegevus on põhjustanud vaidluse. Paljudel juhtudel ei paku sellised pakkujad kättesaadavaid ega tulemuslikke ettevõttesiseseid kaebuste menetlemise süsteeme. Ka olemasolevad vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismid ei pruugi mitmel põhjusel tulemuslikud olla, sealhulgas spetsialiseerunud lepitajate puudumise ja ärikasutajate tajutava kättemaksuhirmu tõttu.

- (6) Veebipõhised vahendusteenused ja veebipõhised otsingumootorid, samuti nende teenuste abil tehtavad tehingud on olemuslikult piiriülese potentsiaaliga ja need on eriti olulised liidu siseturu nõuetekohaseks toimimiseks tänapäevases majanduses. Kõnealuste teenuste pakkujate potentsiaalselt ebaõiglasel ja kahjulikul kaubandustavadel ning tulemuslike õiguskaitsemehhanismide puudumine takistavad selle potentsiaali täielikku rakendamist ja mõjuvad negatiivselt siseturu nõuetekohasele toimimisele.
- (7) Liidu tasandil tuleks kehtestada sihipärased imperatiivsed sätted, et tagada siseturul õiglane, prognoositav, kestlik ja usaldusväärne veebipõhine ettevõtluskeskkond. Eelkõige tuleks veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele võimaldada kogu liidus asjakohast läbipaistvust ja tulemuslikke õiguskaitsevahendeid, et lihtsustada liidus piiriülest ettevõtlust ja parandada seeläbi siseturu nõuetekohast toimimist ning käsitleda konkreetsetes käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvates valdkondades tekkida võivat killustatust.

- (8) Need sätted peaksid tagama ka asjakohased stiimulid õigluse ja läbipaistvuse edendamiseks, eelkõige kommertsveebisaitide kasutajate järjestamisel veebipõhise otsingumootori kaudu saadavates otsingutulemustes. Samal ajal peaksid need sätted tunnustama ja kaitsma laiema veebiplatvormipõhise majanduse olulist innovatsioonipotentsiaali ning võimaldama tervistavat konkurentsi, mis suurendab tarbijate valikuvõimalusi. On asjakohane täpsustada, et käesolev määrus ei tohiks mõjutada riigisisest tsiviilõigust, eelkõige lepinguõigust, nt lepingu kehtivust, sõlmimist, mõju või lõpetamist käsitlevaid norme, seni, kuni riigisiseseid tsiviilõigusnormid on kooskõlas liidu õigusega, ja niivõrd, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määruse sätetega. Liikmesriikidele peaks jääma vabadus kohaldada riigisiseseid õigusakte, millega keelatakse ühepoolne tegevus või ebaausad kaubandustavad või karistatakse nende eest, kui asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.

- (9) Kuna veebipõhistel vahendusteenustel ja veebipõhistel otsingumootoritel on tavaliselt üleilmne mõõde, tuleks käesolevat määrust kohaldada selliste teenuste pakkujate suhtes, sõltumata asjaolust, kas nad on asutatud liikmesriigis või väljaspool liitu, eeldusel, et on täidetud kaks kumulatiivset tingimust. Esiteks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad olema asutatud liidus. Teiseks peaksid ärikasutajad või kommertsveebisaitide kasutajad kõnealuste teenuste pakkumise kaudu pakkuma oma kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele vähemalt tehingu ühe osa ulatuses. Et määrata kindlaks, kas ärikasutajad või kommertsveebisaidi kasutajad pakuvad kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, on vaja veenduda selles, kas on ilmne, et ärikasutajad või kommertsveebisaidi kasutajad suunavad oma tegevuse ühes või mitmes liikmesriigis asutavatele tarbijatele. Seda kriteeriumi tuleks tõlgendada kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktikaga, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1215/2012¹ artikli 17 lõike 1 punkti c ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 593/2008² artikli 6 lõike 1 punkti b. Tarbijad peaksid asuma liidus, kuid nad ei pea omama liidus alalist elukohta ega ühegi liikmesriigi kodakondsust. Käesolevat määrust ei peaks seetõttu kohaldama väljaspool liitu asutatud ärikasutajate ega kommertsveebisaitide kasutajate suhtes või liidus asutatud ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate suhtes siis, kui nad kasutavad veebipõhiseid vahendusteenuseid või veebipõhiseid otsingumootoreid kaupade või teenuste pakkumisel ainult väljaspool liitu asuvatele tarbijatele või muudele isikutele kui tarbijad. Lisaks tuleks käesolevat määrust kohaldada olenemata sellest, milline õigus oleks muidu lepingu suhtes kohaldatav.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (ELT L 177, 4.7.2008, lk 6).

- (10) Paljusid ettevõtja ja tarbija vahelisi suhteid vahendavad veebipõhiselt mitmepoolseid teenuseid pakkuvad ettevõtjad, kes toimivad üldiselt samade ökosüsteemi ülesehitavate ärimudelite alusel. Asjakohaste teenuste hõlmamiseks tuleks veebipõhised vahendusteenused määratleda täpselt ja tehnoloogianeutraalsel viisil. Eelkõige peaksid need teenused hõlmama infoühiskonna teenuseid, mida iseloomustab asjaolu, et nende eesmärk on hõlbustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel, olenemata sellest, kas tehingud tehakse lõpuks veebipõhiselt, asjaomase veebipõhist vahendusteenust pakkuva ettevõtja veebiportaalil või ärikasutaja veebiportaalil, või internetiväliselt või jäetakse need üldse tegemata, mis tähendab, et veebipõhiste vahendusteenuste käesoleva määruse kohaldamisalasse kuulumise eelduseks ei tohiks olla ärikasutaja ja tarbija vahelise lepingulise suhte olemasolu nõue. Pelgalt üksnes vähetähtsa teenuse lisamist ei tuleks käsitleda veebisaidi või teenuse eesmärgina hõlbustada tehingute tegemist veebipõhiste vahendusteenuste tähenduses. Pealegi tuleks teenuseid pakkuda lepingulise suhte alusel, kui tegemist on tarbijatele kaupu ja teenuseid pakkuvate vahendusteenuse pakkujate ja ärikasutajate lepingulise suhtega. Selline lepinguline suhe tuleks lugeda kehtivaks, kui mõlemad pooled väljendavad üheselt mõistetaval viisil ja püsival andmekandjal oma kavatsust olla seotud, ilma et see eeldaks sõnaselget kirjalikku kokkulepet.

- (11) Käesoleva määrusega reguleeritud veebipõhiste vahendusteenuste näited peaksid seega hõlmama internetipõhiseid kauplemiskohti, sealhulgas aktiivselt osalevate ärikasutajatega koostööturgusid, veebipõhiseid tarkvararakenduste teenuseid, näiteks rakenduste poed, ja veebipõhiseid sotsiaalmeedia teenuseid, olenemata selliste teenuste pakkumiseks kasutatavast tehnoloogiast. Selles mõttes võib veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuda ka häältuvastustehnoloogia abil. Samuti ei tohiks olla oluline, kas kõnealused tehingud ärikasutajate ja tarbijate vahel kätkevad endas rahalisi makseid või kas tehinguid sõlmitakse osaliselt internetiväliselt. Käesolevat määrust ei tuleks siiski kohaldada ärikasutajate osaluseta veebipõhiste partnervõrgustike vahendusteenuste suhtes, puhtalt ettevõtjatevaheliste veebipõhiste vahendusteenuste suhtes, mida ei pakuta tarbijatele, ning veebipõhiste reklaamivahendite ja veebipõhiste reklaamide vahendamiste suhtes, mille eesmärk ei ole hõlbustada otsetehingute algatamist ja mis ei seisne lepingulistes suhetes tarbijatega. Samal põhjusel ei tohiks käesolev määrus hõlmata otsingumootori optimeerimise tarkvarateenuseid ning reklaami blokeerimise tarkvaraga seotud teenuseid. Käesolev määrus ei tohiks hõlmata üksnes riistvara ja rakendusi ühendavaid tehnoloogilisi funktsioone ja liideseid, sest tavapäraselt ei vasta need veebipõhiste vahendusteenuste nõuetele. Niisugused funktsioonid või liidesed võivad aga olla teatavate veebipõhiste vahendusteenustega otseselt seotud või neid toetada ning sellisel juhul peaksid asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate suhtes kehtima läbipaistvusnõuded, mis on seotud kõnealustel funktsioonidel ja liidestel põhineva erikohtlemisega. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada ka internetimakseteenuste suhtes, sest need iseenesest ei vasta kohaldatavatele nõuetele, vaid on pigem asjaomastele tarbijatele kaupade ja teenuste tarnimise tehingutega kaasnevad teenused.

- (12) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohase kohtupraktikaga ja arvestades asjaolu, et ärikasutajate sõltuvat seisundit on täheldatud peamiselt füüsilisest isikust tarbijatele juurdepääsuks kasutatavate veebipõhiste vahendusteenuste korral, tuleks käesoleva määruse kohaldamisala piiritlemisel kasutatavat tarbija mõistet tõlgendada viitena ainult füüsilistele isikutele, kes tegutsevad väljaspool oma kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevust.
- (13) Innovatsiooni suurt kiirust arvestades peaks käesolevas määruses kasutatav veebipõhise otsingumootori määratlus olema tehnoloogianeutraalne. Eelkõige peaks määratlus hõlmama ka häälpäringuid.

- (14) Kuna veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad kalduvad kasutama eelnevalt sõnastatud tingimusi, tuleks selleks, et vajaduse korral tulemuslikult kaitsta ärikasutajaid, kohaldada käesolevat määrust juhul, kui mis tahes nimetusega või vormiga lepingulise suhte tingimused määrab ühepoolset kindlaks veebipõhise vahendusteenuste pakkuja. Seda, kas tingimused määrati kindlaks ühepoolset, tuleks hinnata igal üksikjuhul eraldi üldhindamise teel, kusjuures asjaomaste poolte suhteline suurus, asjaolu, et toimus läbirääkimine või et teatavaid sätteid võidi niisugusel läbirääkimisel käsitleda ja need võidi asjaomase pakkuja ja ärikasutaja poolt ühiselt kindlaks määrata, ei peaks olema iseenesest otsustav. Lisaks tähendab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kohustus teha oma tingimused ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadavaks, sealhulgas oma ärisuhte lepingu sõlmimisele eelnevas etapis, seda, et ärikasutajaid ei jäeta ilma käesolevast määrusest tulenevast läbipaistvusest, sest selle tagajärjel on neil igal juhul võimalik pidada edukalt läbirääkimisi.

- (15) Tagamaks, et lepingulise suhte üldtingimused võimaldavad ärikasutajatel määrata kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste kasutamise alustamise, lõpetamise ja peatamise kaubanduslikud tingimused, ning selleks, et saavutada ärisuhte prognoositavus, tuleks sellised tingimused koostada lihtsas ja arusaadavas sõnastuses. Tingimusi ei tohiks pidada lihtsas ja arusaadavas sõnastuses koostatuks, kui need on laialivalguvad, mittespetsiifilised ega käsitle üksikasjalikult olulisi kaubanduslikke küsimusi ega võimalda seega ärikasutajatele piisavat prognoositavust lepingulise suhte kõige olulisemate aspektide puhul. Lisaks ei tohiks lihtsaks ja arusaadavaks pidada eksitavat sõnastust.
- (16) Tagamaks, et ärikasutajatele on piisavalt selge, kus ja kellele nende kaupu või teenuseid turustatakse, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagama oma ärikasutajatele läbipaistvuse seoses lisaturustuskanalite ja potentsiaalsete sidusprogrammidega, mida nad kõnealuste kaupade või teenuste turustamiseks kasutada võivad. Lisakanaleid ja sidusprogramme tuleks mõista tehnoloogianeutraalsetena, kuid need võivad muu hulgas hõlmata muid veebisaite, rakendusi või muid veebipõhiseid vahendusteenuseid, mida kasutatakse ärikasutaja pakutavate kaupade või teenuste turustamiseks.

- (17) Internetis intellektuaalomandi õiguste omamine ja kontroll võib olla märkimisväärse majandusliku tähtsusega nii veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kui ka nende ärikasutajate jaoks. Ärikasutajatele suurema selguse ja läbipaistvuse tagamiseks ning nende parema arusaama huvides peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad lisama oma tingimustesse üldise või soovi korral põhjalikuma teabe selle kohta, milline on kõnealuste tingimuste üldine mõju (kui see üldse esineb) ärikasutaja intellektuaalomandiõiguste omamisele ja kontrollile. Niisugune teave võib muu hulgas sisaldada teavet logode, kaubamärkide või tootemargi nimede üldise kasutamise kohta.

- (18) Üldtingimuste läbipaistvuse tagamine võib osutuda jätkusuutlike ärisuhete edendamisel ja ärikasutajat kahjustava ebaõiglase käitumise ärahoidmisel mõõdapääsmatuks. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid seepärast tagama ka tingimuste hõlpsa kättesaadavuse ärisuhte kõikides etappides, sealhulgas kättesaadavuse võimalikele ärikasutajatele lepingu sõlmimisele eelnevas etapis, ja selle, et kõikidest sellistesse tingimustesse tehtavatest muudatustest teatatakse püsival andmekandjal asjaomasele ärikasutajatele kindlaksmääratud etteteatamistähtaaja jooksul, mis on konkreetseid asjaolusid arvestades mõistlik ja proportsionaalne ning vähemalt 15 päeva pikkune. Proportsionaalseid 15 päevast pikemaid etteteatamistähtaegu tuleks võimaldada juhul, kui ärikasutajad peavad ettepanud tingimuste tõttu tegema muudatuse järgimiseks omapoolseid tehnilisi või kaubanduslikke muudatusi, näiteks kui neilt nõutakse oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist. Etteteatamistähtaega ei tuleks kohaldada, kui ja kuivõrd asjaomane ärikasutaja on sellest ühemõtteliselt loobunud või kui ja kuivõrd vajadus muudatused kohe ellu viia on tekkinud teenusepakkujal liidu või riigisisese õiguse kohaselt lasuvast õiguslikult siduvatest kohustusest lähtuvalt. Mõiste „muudatus“ ei tohiks aga hõlmata kavandatavaid redaktsioonilisi muudatusi, kuivõrd nendega ei muudeta tingimuste sisu või tähendust. Nõue, mille kohaselt tuleb kavandatavatest muudatustest ette teatada püsival andmekandjal, peaks võimaldama ärikasutajatel need muudatused hilisemas etapis tulemuslikult läbi vaadata. Ärikasutajatel peaks olema õigus lõpetada leping 15 päeva jooksul alates mis tahes muudatuse teate saamisest, välja arvatud juhul, kui lepingu suhtes kohaldatakse lühemat tähtaega, näiteks riigisisese tsiviilõigusest tulenevalt.

- (19) Üldiselt tuleks veebipõhiste vahendusteenuste uute kaupade või teenuste lisamist, sealhulgas tarkvararakenduste esitamist pidada selge kinnituse andmiseks ärikasutaja poolt tingimuste muutmiseks vajalikust etteteatamistähtajast loobumise kohta. Juhul, kui mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg on pikem kui 15 päeva, kuna tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist, ei käsitleta ärikasutaja poolt uute kaupade või teenuste esitamist siiski automaatselt etteteatamistähtajast loobumisena. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja peaks eeldama, et tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oluliste tehniliste kohanduste tegemist näiteks juhul, kui ärikasutaja kasutatava veebipõhiste vahendusteenuste omadused eemaldatakse tervikuna või neid lisatakse või kui ärikasutajad võivad olla sunnitud oma kaubad kohandama ja teenused ümber programmeerima, et nad saaksid jätkata tegutsemist veebipõhise vahendusteenuse kaudu.

- (20) Ärikasutajate kaitsmiseks ja mõlemale poolele õiguskindluse andmiseks peaksid normidele mittevastavad tingimused olema tühised ja kehtetud, st neid tuleks käsitleda *erga omnes* ja *ex tunc* mõjuga selliselt, nagu ei oleks neid kunagi olemas olnud. See peaks piirduma vaid tingimuste erisätetega, mis ei vasta normidele. Ülejäänud sätted peaksid jätkuvalt olema kehtivad ja jõustatavad, eeldusel et neid on võimalik normidele mittevastavatest sätetest eristada. Kehtivate tingimuste ootamatu muutmine võib märkimisväärselt häirida ärikasutaja tegevust. Selliste ärikasutajatele avalduvate negatiivsete tagajärgede piiramiseks ja kõnealuse käitumise heidutamiseks peaksid kindlaksmääratud etteteatamistähtaega eiravad muudatused olema tühised ja kehtetud, st neid tuleks käsitleda *erga omnes* ja *ex tunc* mõjuga selliselt, nagu ei oleks neid kunagi olemas olnud.
- (21) Tagamaks ärikasutajatele võimaluse kasutada täiel määral veebipõhiste vahendusteenuste pakutavaid ärivõimalusi, ei tohiks niisuguste teenuste pakkujad kokkuvõttes takistada ärikasutajatel tõsta asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste raames tehtavate pakkumiste või kasutatavate esitlusviiside puhul esile oma kaubanduslikku identiteeti. Seda sekkumise keeldu ei tohiks aga mõista ärikasutaja õigusena määrata ühepoolset kindlaks, milline peab olema asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste raames pakkumiste esitamine või kasutatav esitlusviis.

- (22) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel võivad olla õiguspärased põhjused otsustada piirata teenuste konkreetse ärikasutajale pakkumist ning see peatada või lõpetada, sealhulgas eemaldades konkreetse ärikasutaja üksikud kaubad või teenused või eemaldades otsingutulemused. Enne veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise peatamist võivad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad seada piiranguid ka ärikasutajate loetelu üksikkannetele, viies nad näiteks järjestuses madalamale kohale või vähendades selles nende nähtavust, mis võib hõlmata madalamale järjekohale viimist. Kuna sellised otsused võivad märkimisväärselt mõjutada asjaomase ärikasutaja huve, tuleks enne piiramise või peatamise jõustumist või selle ajal esitada püsival andmekandjal niisuguse otsuse tegemise põhjused. Selleks et niisuguste otsuste negatiivne mõju ärikasutajatele oleks võimalikult väike, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad andma ka võimaluse selgitada kõnealuse otsuse tinginud asjaolusid ettevõttesisese kaebuste menetlemise protsessi raames, mis aitab ärikasutajal võimaluse korral nõuetele vastavuse taastada. Juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tühistab piiramis-, peatamis- või lõpetamisotsuse, näiteks kuna otsus tehti ekslikult või kui selle otsuse tinginud tingimuste rikkumine ei toimunud pahatahtlikult ja see on rahuldavalt heastatud, peaks pakkuja põhjendamatu viivitusega ärikasutaja seisundi ennistama, sealhulgas taastama juurdepääsu mis tahes andmetele, mis olid enne otsuse tegemist kättesaadavad.

Põhjuste esitamine veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise piiramise, peatamise või lõpetamise kohta peaks võimaldama ärikasutajatel välja selgitada, kas otsust on mõttekas vaidlustada, suurendades seega ärikasutajate võimalusi kasutada vajaduse korral tulemuslikke õiguskaitsevahendeid. Esitatavates põhjustes tuleks välja tuua otsuse tegemise põhjused lähtuvalt pakkuja poolt eelnevalt tingimustes sätestatud alustest, ja nendes tuleks osutada proportsionaalsel viisil otsuse tegemiseni viinud konkreetsetele asjaoludele, sealhulgas kolmandate isikute teadetele. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ei pea siiski esitama piiramise, peatamise või lõpetamise põhjuseid, niivõrd kuivõrd see rikuks õiguslikult siduvat kohustust. Lisaks ei ole põhjenduse esitamine nõutav kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakkumine tervikuna lõpetatakse.

- (23) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise täies ulatuses lõpetamine ning sellega seotud veebipõhiste vahendusteenuste kasutamiseks esitatud või veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise kaudu loodud andmete kustutamine tähendab olulise teabe kaotsiminekut, mis võib oluliselt mõjutada ärikasutajaid ning võib ka pärssida nende suutlikkust neile käesoleva määrusega antud muid õigusi nõuetekohaselt kasutada. Seetõttu peaks veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja esitama asjaomasele ärikasutajale püsival andmekandjal põhjused vähemalt 30 päeva enne seda, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise täies ulatuses lõpetamine jõustub. Kui aga teatavale ärikasutajale veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise lõpetamist täies ulatuses nõuab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujalt õiguslikult siduv kohustus, siis seda etteteatamistähtaega kohaldada ei tuleks. Samuti ei tuleks 30-päevast etteteatamistähtaega kohaldada juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja kasutab kooskõlas liidu õigusega selliseid riigisisese õiguse kohaseid lõpetamisõigusi, mis võimaldavad kohest lõpetamist, kui konkreetse juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes ning mõlema poole huvisid kaaludes ei saa mõistlikult eeldada lepingulise suhte jätkumist kokkulepitud tähtajani või etteteatamistähtaja möödumiseni. 30-päevast etteteatamistähtaega ei tuleks kohaldada ka juhul, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et tegemist on tingimuste korduva rikkumisega. 30-päevasest etteteatamisajast erinevate erandite tegemise põhjused võivad olla seotud eelkõige ebaseadusliku või sobimatu sisu, kauba või teenuse ohutuse, võltsimise, pettuse, pahavara, rämpsposti, andmetega seotud rikkumiste, muude küberturvalisuse riskide või kauba või teenuse alaealistele sobivusega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad eemaldama juhul, kui see on mõistlik ja tehniliselt teostatav, järjestusest ainult ärikasutaja üksikud kaubad või teenused. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise täies ulatuses lõpetamine on kõige rangem meede.

- (24) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate poolne kaupade ja teenuste järjestamine mõjutab oluliselt tarbijate valikut ning seega neid kaupu ja teenuseid tarbijatele pakkuvate ärikasutajate kaubanduslikku edu. Järjestus viitab ärikasutajate pakkumiste suhtelisele edemusele või otsingutulemuste asjakohasusele, mida esitletakse, järjestatakse või edastatakse veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt ja mis tulenevad algoritmilise järjestuse, hindamis- või läbivaatamismehhanismide, visuaalsete märgistuste või muude esiletõstmisvahendite või nende kombinatsioonide kasutamisest. Prognoositavus eeldab seda, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei määra järjestust kindlaks meelevaldselt. Pakkujad peaksid seepärast eelnevalt kirjeldama järjestuse kindlaksmääramise peamisi parameetreid, et pakkuda ärikasutajatele paremat prognoositavust, võimaldada neil mõista järjestusmehhanismi toimimist ning võrrelda eri pakkujate järjestamistavasid. Kõnealuse läbipaistvuskohustuse konkreetne ülesehitus on ärikasutajate jaoks tähtis, sest selle raames määratakse kindlaks piiratud kogus kõige asjakohasemaid parameetreid, mis valitakse välja järjestusele teatavat mõju avaldavate parameetrite seast, mida võib olla palju rohkem. Põhjendatud kirjeldus peaks aitama ärikasutajatel parandada oma kaupade ja teenuste või kõnealuste kaupade või teenuste teatavate iseloomulike omaduste esitlemist. Peamise parameetri sisu tuleks mõista kui viidet mis tahes üldkriteeriumidele, protsessidele või erisignaalidele, mis on hõlmatud järjestuse kindlaksmääramise algoritmides või muudes kohandamise või järjestuses madalamale kohale viimise mehhanismides.

- (25) Järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite kirjeldus peaks sisaldama ka selgitust ärikasutajate võimaluse kohta järjestust tasu eest aktiivselt mõjutada ja selgitus sellise tegevuse mõju kohta. Tasu võib sellega seoses osutada maksetele, mille peamine või ainus eesmärk on järjestuse parandamine, samuti kaudsele tasule, mis seisneb ärikasutaja nõustumises lisakohustustega, mille tegelikuks mõjuks võib olla järjestuse paranemine, näiteks seotud teenuste või preemiumelementide kasutamine. Kirjelduse sisu, sealhulgas peamiste parameetrite arv ja liik, võib seepärast olla konkreetsetest veebipõhistest vahendusteenustest sõltuvalt väga erinev, kuid peaks pakkuma ärikasutajatele piisavat teavet selle kohta, kuidas järjestusmehhanismis arvestatakse ärikasutaja pakutavate tegelike kaupade või teenuste omadusi ja nende asjakohasust konkreetsete veebipõhiste vahendusteenuste tarbijate jaoks. Ärikasutajate kaupade või teenuste kvaliteedi mõõtmiseks kasutatavad näitajad, toimetajate kasutamine ja nende võime mõjutada kõnealuste kaupade või teenuste järjestust, järjestusele avalduva niisuguse mõju ulatus, mis tuleneb tasu maksmisest, ning elemendid, mis ei ole kauba või teenuse endaga üldse seotud või on nendega kõigest kaudselt seotud, nt veebipõhise pakkumise esitluselemendid, võivad olla näited peamistest parameetritest, mis peaksid nende lihtsas ja arusaadavas sõnastuses järjestusmehhanismi üldisesse kirjeldusse lisamise korral aitama ärikasutajatel saada selle toimimisest nõuetekohaselt ja piisaval määral aru.

- (26) Sarnaselt mõjutab veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolne veebisaitide (eelkõige veebisaidid, mida ettevõtjad kasutavad oma kaupade ja teenuste tarbijatele pakkumiseks) järjestamine tarbijate valikuid ja kommertsveebisaitide kasutajate kaubanduslikku edu. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad peaksid seetõttu esitama kõikide indekseeritud veebisaitide (sealhulgas kommertsveebisaitide kasutajate omade ja muude veebisaitide) järjestamise peamised parameetrid ja nende peamiste parameetrite suhtelise tähtsuse muude parameetritega võrreldes. Lisaks kaupade ja teenuste omadustele ning nende asjakohasusele tarbija jaoks peaks veebipõhiste otsingumootorite puhul võimaldama kõnealune kirjeldus kommertsveebisaitide kasutajatel saada piisava teabe selle kohta, kas ja kuidas ning millises ulatuses võetakse arvesse kasutatava veebisaidi ülesehituse teatavaid põhimõtteid, näiteks nende kohandusi, mis võimaldavad kuvamist mobiilsidevahendites. See peaks sisaldama ka selgitust kommertsveebisaitide kasutajate võimaluse kohta järjestust tasu eest aktiivselt mõjutada ja selgitust sellise tegevuse mõju kohta. Lepingulise suhte puudumisel veebipõhise otsingumootori pakkujate ja kommertsveebisaitide kasutajate vahel peaks selline kirjeldus olema üldsusele kättesaadav asjakohases veebipõhises otsingumootoris silmapaistvas ja hõlpsasti ligipääsetavas kohas. Veebisaitide alasid, mille puhul nõutakse kasutajatelt sisselogimist või registreerimist, ei tohiks selles mõttes pidada hõlpsasti leitavaks ja avalikult kättesaadavaks.

Kommertsveebisaitide kasutajate jaoks prognoositavuse tagamiseks tuleks kirjeldust ka ajakohastada, sealhulgas tuleks peamiste parameetrite muudatused selgelt esile tuua. Peamiste parameetrite ajakohastatud kirjelduse olemasolu tooks kasu ka muudele kasutajatele kui veebipõhise otsingumootori kommertsveebisaidi kasutajad. Mõnel juhul võivad veebipõhise otsingumootori pakkujad otsustada mõjutada konkreetset järjestust või eemaldada teatava veebisaidi järjestusest kolmandate isikute esitatud teadete alusel. Erinevalt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatest ei saa veebipõhiste otsingumootorite pakkujatelt pooltevahelise lepingulise suhte puudumise tõttu oodata, et nad teavitaksid kommertsveebisaitide kasutajaid endid järjestuse muutmisest või nende järjestusest eemaldamisest, mis on toimunud kolmanda isiku esitatud teate alusel. Sellele vaatamata tuleks kommertsveebisaidi kasutajale anda võimalus tutvuda kõnealuse teate sisuga, mis tõi konkreetsel juhul kaasa järjestuse muutmise või teatava veebisaidi järjestusest eemaldamise, võimaldades tutvumist näiteks üldsusele kättesaadava veebipõhise andmebaasi kaudu. See aitaks vähendada selliste teadete võimalikku kuritarvitamist konkurentide poolt, mis võivad kaasa tuua järjestusest eemaldamise.

- (27) Veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel ei tohiks käesoleva määruse alusel nõuda nende järjestusmehhanismide, sealhulgas algoritmide toimimise üksikasjade avalikustamist. Samuti ei tohiks kahjustada nende suutlikkust võtta meetmeid järjestuse pahatahtliku manipuleerimise vastu kolmandate isikute poolt, sealhulgas tarbijate huvides. Peamiste järjestusparameetrite üldine kirjeldus peaks neid huvisid kaitsma, aidates samas ärikasutajatel ja kommertsveebisaitide kasutajatel saada piisaval määral aru järjestuse toimimisest konkreetsete veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamise kontekstis. Käesoleva määruse eesmärgi täitmise tagamiseks ei tohiks veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate ärihuvide arvesse võtmisega seetõttu kunagi kaasneda järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite avalikustamisest keeldumine. Kuigi käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/943¹ kohaldamist, peaks esitatav kirjeldus põhinema sellega seoses vähemalt kasutatavate järjestusparameetrite asjakohasust käsitlevatel tegelikel andmetel.
- (28) Komisjon peaks töötama välja suunised, mille eesmärk on aidata veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujatel kohaldada käesolevas määruses sätestatud järjestamise läbipaistvuse nõudeid. Selle püüdlusega tuleks aidata optimeerida järjestuse kindlaksmääramise peamiste parameetrite väljaselgitamise ja ärikasutajatele ning kommertsveebisaitide kasutajatele esitamise viisi.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

- (29) Seonduvate kaupade ja teenustena tuleks mõiste kaupu ja teenuseid, mida pakutakse tarbijale enne veebipõhiste vahendusteenuste kaudu algatatud tehingu lõpuleviimist lisaks ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavale põhikaubale või -teenusele ja mis täiendavad seda. Seonduvate kaupade ja teenustega on reeglina tegemist siis, kui nad sõltuvad põhikaubast või -teenusest ja on sellega seotud selleks, et põhikaup või -teenus saaks täita oma otstarvet. See mõiste ei tohiks hõlmata kaupu ja teenuseid, mida müüakse põhikauba või -teenuse lisana, ilma et nad oleksid seda olemuslikult täiendavad. Seonduvate kaupade ja teenuste näiteks võib tuua pakutava kauba parandamiseks pakutavaid teenuseid ja finantsteenuseid, näiteks rendiauto kindlustustust, mida pakutakse ärikasutaja poolt pakutavaid kaupu ja teenuseid täiendavatena. Seonduvad kaubad võivad samuti hõlmamata kaupu, mis täiendavad ärikasutaja poolt pakutavaid kaupu, kujutades endast kõnealuse toote parendatud versiooni või selle kohandamise vahendit. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, kes pakuvad tarbijatele kaupu ja teenuseid, mis on seotud kaubad või teenused nende veebipõhiseid vahendusteenuseid kasutava ärikasutaja kaupade ja teenuste suhtes, peaksid oma tingimustes kirjeldama pakutavate seotud kaupade ja teenuste liigi. Kirjeldus tuleb tingimustes esitada sõltumata sellest, kas seotud kaupu ja teenuseid osutab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ise või kolmas isik. Kirjeldus peaks olema piisavalt põhjalik selleks, et ärikasutaja saaks aru, kui teatavat kaupa või teenust müüakse või osutatakse ärikasutaja kaupade või teenusega seotud kaupade või teenustena. Kirjelduses ei tule tingimata mainida konkreetset kaupa või teenust, vaid pigem tuleks kirjeldada selle kauba liiki, mida ärikasutaja kaubaga seotud kaubana pakutakse. Kirjelduses peaks olema alati ära toodud, kas ja millistel tingimustel on ärikasutajal lubatud omaenda seotud kaupu ja teenuseid lisaks põhikaubale või -teenusele, mida ta veebipõhiste vahendusteenuste vahendusel pakub.

- (30) Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakub ka ise tarbijatele teatavaid kaupu või teenuseid oma veebipõhiste vahendusteenuste kaudu või teeb seda tema kontrollitava ärikasutaja kaudu, võib see pakkuja konkureerida otse teiste oma veebipõhiste vahendusteenuste nende ärikasutajatega, kes ei ole pakkuja kontrolli all, mis võib anda pakkujale majandusliku stiimuli ja võimaluse kasutada oma kontrolli veebipõhise vahendusteenuse üle, et anda oma pakkumistele või oma kontrollitava ärikasutaja kaudu tehtavatele pakkumistele tehnilisi või majanduslikke eeliseid, mida ta konkureerivatele ärikasutajatele anda ei pruugi. Selline käitumine võib kahjustada ausat konkurentsi ja piirata tarbijate valikuvõimalusi. Sellistes olukordades on eriti oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja käituks läbipaistval viisil ja esitaks asjakohase kirjelduse ja põhjendused enda pakutavate kaupade või teenuste võimaliku juriidiliselt, kaubanduslikult või tehniliselt, näiteks operatsioonisüsteeme hõlmavate funktsioonide abil diferentseeritud kohtlemise kohta võrreldes ärikasutajate pakutavate kaupade või teenustega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks see kohustus kehtima veebipõhiste vahendusteenuste üldisel tasandil, mitte nende teenuste kaudu pakutavate üksikute kaupade või teenuste tasandil.

- (31) Kui veebipõhise otsingumootori pakkuja pakub ka ise tarbijatele teatavaid kaupu või teenuseid oma veebipõhise otsingumootori kaudu või teeb seda oma kontrollitava kommertsveebisaidi kasutaja kaudu, võib see pakkuja konkureerida otse oma veebipõhise otsingumootori teiste kommertsveebisaidi kasutajatega, kes ei ole pakkuja kontrolli all. Sellistes olukordades on eriti oluline, et veebipõhise otsingumootori pakkuja käituks läbipaistval viisil ja esitaks kirjelduse enda või tema kontrollitavate kommertsveebisaitide pakutavate kaupade või teenuste võimaliku juriidiliselt, kaubanduslikult või tehniliselt diferentseeritud kohtlemise kohta võrreldes konkureerivate kommertsveebisaidi kasutajate pakutavate kaupade või teenustega. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks see kohustus kehtima veebipõhiste otsingumootorite üldisel tasandil, mitte nende teenuste kaudu pakutavate üksikute kaupade või teenuste tasandil.

- (32) Käesolevas määruses tuleks käsitleda lepingutingimusi erijuhtudel, eelkõige ebavõrdse läbirääkimisjõu olukordades, et tagada lepingulistes suhetes hea usu põhimõtte järgimine ja nende põhinemine ausal kauplemisel. Prognootavus ja läbipaistvus eeldavad seda, et ärikasutajatele antakse tegelik võimalus saada teada tingimuste muutmisest, mis ei peaks seetõttu toimuma tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui selle aluseks on õiguslikult siduv kohustus või see on nende ärikasutajate jaoks kasulik. Ärikasutajatele tuleks lisaks tagada selgus selle osas, millistel tingimustel on võimalik lõpetada veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatega sõlmitud lepinguline suhe. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid tagama, et suhte lõpetamise tingimused on alati proportsionaalsed ja neid saab rakendada põhjendamatute raskusteta. Viimaks tuleks ärikasutajaid täielikult teavitada ärikasutajate poolt esitatud või veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisel loodud teabele juurdepääsust, mille veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad säilitavad pärast lepingu kehtivusaega.

- (33) Andmete, sealhulgas isikuandmete juurdepääsetavus ja kasutamine võimaldavad luua veebiplatvormipõhise majanduse jaoks olulist väärtust nii üldiselt kui ka sellega seotud ärikasutajate ja veebipõhiste vahendusteenuste jaoks. Seepärast on oluline, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitaksid ärikasutajatele selge kirjelduse teatavatele andmeliikidele juurdepääsu ja nende kasutamise ulatuse, laadi ja tingimuste kohta. Kirjeldus peaks olema proportsionaalne ning võib tegelike andmete või andmeliikide ammendava esitamise asemel osutada üldistele juurdepääsutingimustele. Kirjeldus võib aga hõlmata ka niisuguste tegelike andmete teatavate liikide esitamist ja neile juurdepääsemise eritingimusi, mis võivad olla ärikasutajatele väga olulised. Niisugused andmed võivad hõlmata ärikasutajate poolt veebipõhiste vahendusteenuste raames kogutud hinnanguid ja arvustusi. Kokkuvõttes peaks kirjeldus võimaldama ärikasutajatel aru saada, kas nad saavad kasutada andmeid suurema väärtuse loomiseks, sealhulgas kasutades võimaluse korral kolmandate isikute andmeteenuseid.
- (34) Sarnaselt on ärikasutajate jaoks oluline saada aru, kas pakkuja jagab kolmandate isikutega ärikasutaja poolt vahendusteenuse kasutamise kaudu loodud andmeid. Ärikasutajaid tuleks eelkõige teavitada andmete kolmandate isikutega jagamisest eesmärgil, mis ei ole vajalik veebipõhiste vahendusteenuste nõuetekohaseks toimimiseks, kuid kui pakkuja näiteks konverteerib andmed rahaks kaubanduslikel põhjustel. Et ärikasutajad saaksid täies ulatuses kasutada oma õigusi niisuguste andmete jagamist mõjutada, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitama sõnaselgelt teabe võimaluste kohta loobuda andmete jagamisest, kui niisugused võimalused on ärikasutajaga sõlmitud lepingulises suhtes olemas.

- (35) Neid nõudeid ei tohiks tõlgendada veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate kohustusena isikuandmeid või isikustamata andmeid oma ärikasutajatele kas levitada või mitte levitada. Läbipaistvusmeetmed võivad aga aidata kaasa ulatuslikumale andmete jagamisele ning innovatsiooni ja majanduskasvu olulise allikana edendada ühtse Euroopa andmeruumi loomise eesmärke. Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas liidu õigusraamistikuga, mis käsitleb üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ning eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul, eelkõige kooskõlas määrusega (EL) 2016/679¹, direktiiviga (EL) 2016/680² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/58/EÜ³.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

- (36) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad teatavatel juhtudel piirata tingimustes ärikasutajate võimalust pakkuda tarbijatele kaupu ja teenuseid soodsamatel tingimustel muude kanalite kaudu kui nende pakutavad veebipõhised vahendusteenused. Sellistel juhtudel peaksid asjaomased pakkujad esitama niisuguse käitumise põhjused, eriti seoses piirangute peamiste majanduslike, kaubanduslike ja juriidiliste põhjendustega. Sellist läbipaistvuskohustust ei tohiks aga tõlgendada nii, et see mõjutab selliste piirangute õiguspärasuse hindamist vastavalt muudele liidu õigusaktidele või liidu õiguse kohaselt kehtestatud liikmesriikide õigusaktidele, sealhulgas konkurentsi ja ebaausate kaubandustavade valdkonnas, ja selliste õigusaktide kohaldamist.

- (37) Selleks et ärikasutajad, sealhulgas need, kelle puhul võib asjakohaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamine olla piiratud, peatatud või lõpetatud, saaksid kasutada vahetuid, sobivaid ja tulemuslikke õiguskaitsevahendeid, peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagama ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi olemasolu. Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem peaks põhinema läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetel, mida kohaldatakse võrdsete olukordade suhtes, ning selle eesmärk peaks olema, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja asjaomased ärikasutajad lahendavad märkimisväärse osa kaebustest mõistliku aja jooksul kahepoolset. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad kaebuste menetlemise kestuse jooksul oma vastuvõetud otsuse kehtima jätta. Katsed saavutada kokkulepe ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi kaudu ei mõjuta veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ega ärikasutajate õigusi algetada kohtumenetlust kaebuste ettevõttesisese menetlemise jooksul või pärast seda. Lisaks peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad avaldama ja kontrollima vähemalt kord aastas ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi toimimist ja tulemuslikkust käsitlevat teavet, et aidata ärikasutajatel mõista erinevate veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisel tekkida võivate probleemide peamisi liike ning võimalusi leida kiire ja tulemuslik kahepoolne lahendus.

- (38) Käesoleva määruse kohaselt ettevõttesisesele kaebuste menetlemise süsteemile esitatavate nõuete eesmärk on jätta halduskoormuse minimeerimiseks veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele mõistlik paindlikkus nende süsteemide käitamisel ja üksikkaebuste menetlemisel. Lisaks peaksid ettevõttesisesed kaebuste menetlemise süsteemid võimaldama veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatel vajaduse korral käsitleda proportsionaalsel viisil süsteemi kuritarvitusi, millele teatavad ärikasutajad võivad kalduda. Arvestades selliste süsteemide loomise ja käitamise kulusid, on asjakohane vabastada nendest kohustustest veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvad väikeettevõtjad komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹ asjakohaste sätete tähenduses. Kõnealuses soovitusel sätestatud konsolideerimismid tagavad, et igasugune kõrvalehoidmine on välistatud. See erand ei tohiks mõjutada selliste ettevõtjate õigust kehtestada vabatahtlikkuse alusel ettevõttesisesid kaebuste menetlemise süsteeme, mis on kooskõlas käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidega.
- (39) Sõna „ettevõttesisene“ kasutamist ei tohiks mõista nii, et sellega on välistatud ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi delegeerimine välisele teenusepakkujale või muule ettevõtte struktuurile, kui on tagatud, et teenusepakkujal või muul ettevõtte struktuuril on täielik pädevus ja suutlikkus tagada, et ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem vastab käesoleva määruse nõuetele.

¹ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- (39) Lepitamine võib pakkuda veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatele ja nende ärikasutajatele võimalust vaidluste rahuldaval viisil lahendamiseks, ilma et tuleks alгатada potentsiaalselt pikaleveniv ja kulukas kohtumenetlus. Seepärast peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad soodustama lepituse kasutamist, määrales eelkõige kindlaks vähemalt kaks avaliku või erasektori lepitajat, kellega nad soovivad koos töötada. Kindlaksmääratavate lepitajate miinimumarvu eesmärk on tagada lepitajate neutraalsus. Lepitajad, kes pakuvad oma teenuseid väljaspool liitu asuvast asukohast, võivad kuuluda kindlaksmääratavate lepitajate hulka ainult siis, kui on tagatud, et niisuguste teenuste kasutamisel ei jäeta ärikasutajat ilma liidu või liikmesriigi õiguse (sealhulgas käesoleva määruse nõuded ning isikuandmete ja ärisaladuste suhtes kohaldatavad õigusaktid) alusel pakutavast õiguskaitsest. Selleks et lepitus oleks võimalikult hästi kasutatav, õiglane, kiire, tõhus ja tulemuslik, peaksid kõnealused lepitajad vastama teatavatele kriteeriumidele. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja vahel on tekkinud vaidlus, peaks neile siiski jääma vabadus määrata omal valikul ühiselt kindlaks mis tahes lepitaja. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/52/EÜ¹ peaks käesolevas määruses sätestatud menetlus olema vabatahtlik protsess selles mõttes, et pooled vastutavad protsessi eest ise ning võivad selle igal ajal alгатada ja lõpetada. Olenemata menetluse vabatahtlikust laadist peaksid veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad vaatama käesolevas määruses sätestatud lepitusmenetluse alustamise taotlused läbi heas usus.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 136, 24.5.2008, lk 3).

- (41) Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid võtma enda kanda mõistliku osa lepituse kogukuludest, võttes arvesse asjakohase juhtumi kõiki olulisi elemente. Selleks peaks lepitaja pakkuma välja, millise osa kandmine on iga juhtumi puhul proportsionaalne. Arvestades tingimustes lepitajate kindlaksmääramise vajadusega seotud kulusid ja halduskoormust, on asjakohane vabastada sellest kohustusest need veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad, kes on väikeettevõtjad komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ asjakohaste sätete tähenduses. Kõnealuses soovitusel sätestatud konsolideerimismid tagavad, et igasugune kõnealusest kohustusest kõrvalehoidmine on välistatud. Siiski ei tohiks see mõjutada selliste ettevõtjate õigust määrata oma tingimustes kindlaks lepitajad, kes vastavad käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele.

- (42) Kuna veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatelt tuleks alati nõuda niisuguste lepitajate kindlaksmääramist, kellega nad on valmis koos töötama, ja neil peaks olema kohustus osaleda heas usus mis tahes käesoleva määruse kohaselt läbi viidud lepituskatsetes, tuleks lepituskohustus kehtestada viisil, millega välditakse lepitussüsteemi kuritarvitamist ärikasutajate poolt. Ärikasutajad peaksid ka olema kohustatud osalema lepitamises heas usus. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei peaks olema kohustatud lepitamises osalema, kui ärikasutaja esitab kaebuse teemal, millega seoses see ärikasutaja on juba varem lepitamist taotlenud ja mille osas on lepitaja kindlaks teinud, et ärikasutaja ei tegutsenud heas usus. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ei peaks olema kohustatud osalema lepitamises ka ärikasutajatega, kes on esitanud korduvalt edutuid lepitamistaotlusi. Sellised erandlikud olukorrad ei tohiks piirata ärikasutaja võimalust taotleda juhtumisi lepitamist juhul, kui lepituse teema, nagu lepitaja on kindlaks teinud, ei ole seotud varasemate juhtumitega.
- (43) Selleks et soodustada liidus veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega seotud vaidluste korral lepituse kasutamist, peaks komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega ergutama praegu puuduvate spetsiaalsete lepitusorganisatsioonide loomist. Veebipõhiste vahendusteenuste ning kõnealuste teenuste pakkumiskohaks olevate konkreetsete tööstusharude alaste eriteadmistega lepitajate kaasamine peaks suurendama mõlema poole usaldust lepitusprotsessi vastu ning suurendama kiire, õiglase ja rahuldava tulemuseni jõudmise tõenäosust.

- (44) Eri tegurid, nagu piiratud rahalised vahendid, kättemaksuhirm ning kohaldatava õiguse ja kohtu kindlaksmääramine tingimustes võib piirata olemasolevate õiguskaitsevahendite tõhusust, eriti selliste vahendite puhul, mis eeldavad ärikasutajatelt või kommertsveebisaitide kasutajatelt individuaalset ja tuvastatavat tegevust. Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks tuleks anda ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid esindavatele organisatsioonidele ja ühendustele ning liikmesriikides loodud teatavatele avalik-õiguslikele asutustele võimalus algetada kohtumenetlust riigisisese õiguse, sealhulgas riigisiseste menetlusnõuete kohaselt. Selline menetlus liikmesriigi kohtus peaks lõpetama või keelama käesoleva määruse normide rikkumise ja ennetama edaspidist kahju, mis võib õõnestada ärisuhete jätkusuutlikkust veebiplatvormipõhises majanduses. Tagamaks, et kõnealused organisatsioonid või ühendused kasutaksid sellist õigust tõhusalt ja nõuetekohaselt, peaksid nad vastama teatavatele kriteeriumidele. Eelkõige peavad nad olema asutatud liikmesriigi õiguse alusel nõuetekohaselt, olema oma laadilt mittetulunduslikud ja püüdlema püsivalt oma eesmärkide saavutamise poole. Need nõuded peaksid takistama organisatsioonide või ühenduste ajutist moodustamist erimeetme või erimeetmete eesmärgil või kasumi teenimise eesmärgil. Lisaks tuleks tagada, et ükski kolmandast isikust rahastaja ei avaldaks nende organisatsioonide või ühenduste otsuste tegemisele lubamatut mõju.

Huvide konflikti vältimiseks tuleks eelkõige vältida seda, et ärikasutajaid või kommertsveebisaidi kasutajaid esindavatele organisatsioonidele või ühendustele avaldavad lubamatut mõju veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad või veebipõhiste otsingumootorite pakkujad. Liikmesust ja rahastamisallikat käsitleva teabe täielik avalikustamine peaks aitama liikmesriikide kohtutel hinnata, kas need kõlblikkuskriteeriumid on täidetud. Arvestades asjaomaste avalik-õiguslike asutuste staatust liikmesriikides, kus sellised asutused on loodud, tuleks nõuda ainult seda, et asjaomaste riigisiseste õigusnormide kohaselt oleks neile tehtud ülesandeks huvitatud isikute ühishuvides või üldistes huvides hagide esitamine, ilma et selliste avalik-õiguslike asutuste suhtes tuleks kõnealuseid kriteeriume kohaldada. Sellised kohtuasjad ei tohiks mingil juhul mõjutada ärikasutajate ja kommertsveebisaitide kasutajate õigust algetada individuaalset kohtumenetlust.

- (45) Komisjonile tuleks teatada nende organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimed, mis on liikmesriikide arvates kvalifitseeritud algatama kohtumenetlusi käesoleva määruse kohaselt. Sellise teatamise käigus peaksid liikmesriigid konkreetselt viitama asjakohastele riigisisestele sätetele, mille alusel organisatsioon, ühendus või avalik-õiguslik asutus on asutatud, ning vajaduse korral viitama asjakohasele avalikule registrile, kus organisatsioon või ühendus on registreeritud. Selline lisavõimalus, et asutuse määrab liikmesriik, peaks tagama teatud õiguskindluse ja prognoositavuse, millele ärikasutajad ja kommertsveebisaitide kasutajad tugineda võivad. Samas on selle eesmärk muuta kohtumenetlused tõhusamaks ja lühemaks, mis tundub kõnealuses kontekstis asjakohane. Komisjon peaks tagama, et nende organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimekiri avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Nimekiri peaks olema tõend kohtumenetlusi algatava organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse kohtumenetlusteovõime kohta. Kui on määramisega seotud kahtlused, peaks neid käsitlema liikmesriik, kes organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse määras. Neil organisatsioonidel, ühendustel ja avalik-õiguslikel asutustel, keda liikmesriik ei ole määranud, peaks olema võimalus algatada menetlus riigisisestes kohtutes tingimusel, et analüüsitakse õigusvõimet käesolevas määruses sätestatud kriteeriumide kohaselt.

- (46) Liikmesriikidelt tuleks nõuda, et nad tagaksid käesoleva määruse nõuetekohase ja mõjusa täitmise tagamise. Liikmesriikides on juba olemas erinevad täitmise tagamise süsteemid ning nad ei tohiks nad olla kohustatud looma uusi riiklikke täitevasutusi. Liikmesriikidel peaks olema võimalus usaldada käesoleva määruse jõustamine olemasolevatele ametiasutustele, sealhulgas kohtutele. Käesolev määrus ei tohiks kohustada liikmesriike nägema ette *ex officio* täitmist või trahvide määramist.
- (47) Komisjon peaks tihedas koostöös liikmesriikidega pidevalt jälgima käesoleva määruse kohaldamist. Sellega seoses peaks komisjon püüdma luua ulatusliku teabevahetusvõrgustiku asjaomaste eksperdiasutuste, tippkeskuste ja veebiplatvormipõhise majanduse vaatlusrühma tegevuse võimendamise kaudu. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile taotluse korral kogu asjakohase teabe, mis neil on sellega seoses. Seda tegevust peaks toetama ärikasutajate ja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate vaheliste ning kommertsveebisaitide kasutajate ja veebipõhiste otsinumootorite vaheliste ärisuhete üldine suurem läbipaistvus, mida käesoleva määrusega püütakse saavutada. Oma käesoleva määruse kohaste ülesannete tulemuslikuks täitmiseks peaks komisjon püüdma koguda teavet veebipõhiste vahendusteenuste pakkujalt. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peaksid tegema heas usus koostööd, et hõlbustada selliste andmete kogumist, kui see on asjakohane.

- (48) Asjaomaste teenusepakkujate või neid esindavate organisatsioonide või ühenduste koostatud käitumisjuhendid võivad aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele ja seega tuleks soodustada nende koostamist. Selliste käitumisjuhendite koostamisel kõigi asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides tuleks võtta arvesse asjaomastele sektoritele eriomaseid jooni, samuti VKEde eripära. Käitumisjuhendid peaksid olema sõnastatud objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil.
- (49) Komisjon peaks hindama käesolevat määrust korrapäraselt ja jälgima tähelepanelikult selle mõju veebiplatvormipõhisele majandusele ning eelkõige tegema kindlaks, kas seda on vaja muuta seoses tehnika arengu ja kaubandustingimuste muutumisega. Hindamine peaks hõlmama ärikasutajatele avalduvat mõju, mis võib tuleneda asjaolust, et üldiselt kasutatakse lahendust, kus veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja poolt ühepoolset otsustatavates tingimustes määratakse kindlaks kohaldatav õigus ja kohus. Selleks et saada sektori arengusuundadest laiapõhjalist ülevaadet, tuleks hindamisel arvesse võtta liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade kogemusi. Komisjoni otsuse C(2018)2393 kohaselt loodud veebiplatvormipõhise majanduse vaatlusrühma eksperdirühmal on oluline roll käesoleva määruse komisjonipoolsest hindamisest teavitamisel. Seepärast peaks komisjon võtma eksperdirühma esitatud arvamusi ja aruandeid nõuetekohaselt arvesse. Pärast hindamist peaks komisjon võtma asjakohaseid meetmeid. Lisameetmed, sealhulgas seadusandliku iseloomuga meetmed, võivad olla asjakohased juhul, kui käesoleva määruse sätted osutuvad kõnealuses sektoris püsivate tasakaalunihete ja ebaausate kaubandustavade nõuetekohase käsitlemise jaoks ebapiisavaks.

- (50) Käesoleva määruse kohaselt nõutava teabe esitamisel tuleks igal võimalusel võtta ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni¹ eesmärgi silmas pidades arvesse puuetega isikute konkreetseid vajadusi.
- (51) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt õiglase, prognoositava, jätkusuutliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamine siseturul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda selle ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (52) Käesoleva määruse eesmärk on tagada, et täielikult peetaks kinni Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 ja artiklis 16 sätestatud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning et edendataks ettevõtlusvabadust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

¹ Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 37).

Artikkel 1
Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, kehtestades õigusnormid, millega tagatakse veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele veebipõhiste otsingumootoritega seoses vajalik läbipaistvus, õiglus ja tõhusad õiguskaitsevahendid.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse selliste veebipõhiste vahendusteenuste ja veebipõhiste otsingumootorite suhtes, mida pakutakse või edastatakse pakkumiseks vastavalt ärikasutajatele ja kommertsveebisaitide kasutajatele, kelle asukoht või elukoht on liidus ja kes pakuvad nende veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu kaupu või teenuseid liidus asuvatele tarbijatele, olenemata selliste teenuste pakkujate asukohast või elukohast ning sellest, milline õigus oleks muidu kohaldatav.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata veebipõhiste makseteenuste, veebipõhiste reklaamivahendite ega veebipõhise reklaamide vahendamise suhtes, mille eesmärk ei ole hõlbustada otsetehingute algatamist ja millega ei kaasne lepingulist suhet tarbijatega.

4. Käesolev määrus ei piira selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamist, millega keelatakse, kooskõlas liidu õigusega, ühepoolne tegevus või ebaausad kaubandustavad või karistatakse nende eest, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega. Käesolev määrus ei mõjuta liikmesriikide tsiviilõigust, eelkõige lepinguõigust, näiteks lepingu kehtivust, sõlmimist, mõju või lõpetamist reguleerivaid õigusnorme juhul, kui liikmesriikide tsiviilõigusnormid on kooskõlas liidu õigusega ja niivõrd, kuivõrd asjakohased aspektid ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.
5. Käesolev määrus ei mõjuta liidu õiguse kohaldamist, eelkõige liidu õiguse kohaldamist sellistes valdkondades nagu õiguslane koostöö tsiviilasjades, konkurents, andmekaitse, ärisaladuste kaitse, tarbijakaitse, e-kaubandus ja finantsteenused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „ärikasutaja“ – eraisik, kes tegutseb oma majandus- või kutsetegevuse raames, või juriidiline isik, kes pakub oma kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevuse raames veebipõhiste vahendusteenuste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid;

- 2) „veebipõhised vahendusteenused“ – teenused, mis vastavad kõikidele järgmistele nõuetele:
- a) need on infoühiskonna teenused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535¹ artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses;
 - b) need võimaldavad ärikasutajatel pakkuda kaupu ja teenuseid eesmärgiga hõlbustada otsetehingute algatamist ärikasutajate ja tarbijate vahel olenemata sellest, kus tehingud lõpuks sooritatakse;
 - c) neid pakutakse ärikasutajatele lepinguliste suhete alusel sellise teenuste pakkuja ning nende ärikasutajate vahel, kes pakuvad kaupu või teenuseid tarbijatele;
- 3) „veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks ärikasutajatele veebipõhiseid vahendusteenuseid;
- 4) „tarbija“ – füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud nimetatud isiku kaubandus-, majandus-, oskus- või kutsetegevusega;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

- 5) „veebipõhine otsingumootor“ – digitaalne teenus, mis võimaldab kasutajatel sisestada päringuid, et teha otsinguid üldjuhul kõikidel veebisaitidel või teatavas keeles kõikidel veebisaitidel mis tahes teemal võtmesõna, häälkäskluse, fraasi või muu sisendi vormis tehtud päringu alusel, ning saadab vastuseks mis tahes vormingus tulemused, kust võib leida teavet taotletud sisu kohta;
- 6) „veebipõhise otsingumootori pakkuja“ –füüsiline või juriidiline isik, kes pakub või edastab pakkumiseks tarbijatele veebipõhiseid otsingumootoreid;
- 7) „kommertsveebisaidi kasutaja“ –füüsiline või juriidiline isik, kes pakub veebiliidese, milleks võib olla igasugune tarkvara, sealhulgas veebisaidi või selle osa ja rakenduste, kaasa arvatud mobiilirakenduste kaudu tarbijatele kaupu või teenuseid, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, oskus-, või kutsetegevusega;
- 8) „järjestus“ – suhteline edemus, mis on antud veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavatele kaupadele või teenustele, või veebipõhiste otsingumootorite poolt otsingutulemustele antud tähtsus, nagu neid tulemusi esitletakse, järjestatakse või edastatakse vastavalt veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate kaudu, olenemata tulemuste esitlemiseks, järjestamiseks või edastamiseks kasutatud tehnoloogilistest vahenditest;
- 9) „kontroll“ – omandiõigus või võime ettevõtjat otsustavalt mõjutada nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004¹ artikli 3 lõike 2 tähenduses;

¹ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

- 10) „tingimused“ – kõik tingimused või kirjeldused, olenemata nende nimetusest või vormist, mis reguleerivad veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja tema ärikasutajate vahelist lepingulist suhet ja mille määrab ühepoolset kindlaks veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja, ning mille ühepoolset kindlaksmääramist hinnatakse kõiki asjaolusid arvestava hindamise teel, kusjuures asjaomaste poolte suhteline suurus, asjaolu, et toimus läbirääkimine või et teatavaid sätteid võidi niisugusel läbirääkimisel käsitleda ja need võidi asjaomase pakkuja ja ärikasutaja poolt ühiselt kindlaks määrata, ei ole otsustav;
- 11) „seotud kaubad ja teenused“ – kaubad ja teenused, mida pakutakse tarbijale enne veebipõhiste vahendusteenuste kaudu algatatud tehingu lõpuleviimist lisaks ärikasutaja poolt veebipõhiste vahendusteenuste kaudu pakutavale põhikaubale või -teenusele ja mis täiendavad seda;
- 12) „lepitusmenetlus“ – direktiivi 2008/52/EÜ artikli 3 punktis a määratletud struktureeritud protsess;
- 13) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab ärikasutajatel säilitada isiklikult neile suunatud teavet nii, et sellele on teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada.

Artikkel 3
Tingimused

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad tagama, et nende tingimused
 - a) on sõnastatud lihtsas ja arusaadavas keeles;
 - b) on ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga loodud kaubanduslike suhete kõikides etappides, sealhulgas lepingu sõlmimisele eelnevas etapis;
 - c) määratlevad ärikasutajatele täieliku või osalise veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise peatamise või lõpetamise või muud laadi piirangute kehtestamise otsuste alused;
 - d) hõlmavad teavet täiendavate turustuskanalite ja potentsiaalsete sidusprogrammide kohta, mille kaudu veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja võiks ärikasutajate pakutavaid kaupu ja teenuseid turustada;
 - e) sisaldavad üldist teavet selle kohta, millist mõju avaldavad tingimused ärikasutajate intellektuaalomandi õigustele ja nende üle teostatavale kontrollile.
2. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad teavitavad asjaomaseid ärikasutajaid püsival andmekandjal tingimuste kavandatavatest muudatustest.

Kavandatavaid muudatusi ei tohi jõustada enne, kui möödub kavandatud muudatuste laadi ja ulatust ning asjaomasele ärikasutajale avalduvat mõju arvestades mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg. Etteteatamistähtaeg on vähemalt 15 päeva alates kuupäevast, mil veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja teatab asjaomastele ärikasutajatele kavandatavatest muudatustest. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad teatavad pikemalt ette, kui see on vajalik, et võimaldada ärikasutajatel teha muudatuste järgimiseks tehnilisi või kaubanduslikke kohandusi.

Asjaomasel ärikasutajal on õigus veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga leping lõpetada enne etteteatamistähtaja lõppu. Kõnealune lõpetamine jõustub 15 päeva jooksul pärast esimese lõigu kohase teate kättesaamist, välja arvatud juhul, kui lepingu suhtes kohaldatakse lühemat tähtaega.

Asjaomane ärikasutaja võib kas kirjaliku avaldusega või selget tahet väljendavate tegudega igal ajal pärast esimese lõigu kohase teate saamist loobuda teises lõigus osutatud etteteatamistähtajast.

Etteteatamistähtaja jooksul uute kaupade või teenuste lisamine veebipõhisele vahendusteenusele loetakse selgeks tahte väljenduseks etteteatamistähtajast loobuda, välja arvatud juhul, kui mõistlik ja proportsionaalne etteteatamistähtaeg on pikem kui 15 päeva, kuna tingimuste muutmine nõuab ärikasutajalt oma kaupades või teenustes oluliste tehniliste kohanduste tegemist. Sellisel juhul ei käsitleta ärikasutaja poolt uute kaupade või teenuste lisamist automaatselt etteteatamistähtajast loobumisena.

3. Tingimused või nende üksikud sätted, mis ei vasta lõikes 1 sätestatud nõuetele, samuti veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja poolt lõike 2 sätete vastaselt tingimustesse tehtud muudatused on tühised.
4. Lõike 2 teises lõigus osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja
 - a) suhtes kehtib õiguslikult siduv kohustus, millega nõutakse temalt tingimuste muutmist viisil, mis ei võimalda kinni pidada lõike 2 teises lõigus osutatud etteteatamistähtajast;
 - b) peab erandkorras muutma oma tingimusi, et tegeleda ettenägematu ja otsese ohuga, mis on seotud veebipõhiste vahendusteenuste, nende tarbijate või teiste ärikasutajate kaitsmisega pettuse, pahavara, rämpsposti, andmetega seotud rikkumiste või muude küberturvalisuse riskide eest.
5. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad tagavad, et veebipõhistes vahendusteenustes kaupu või teenuseid pakkuva ärikasutaja isik on selgelt nähtav.

Artikkel 4

Piiramine, peatamine ja lõpetamine

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja otsustab piirata oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumist teatavale ärikasutajale seoses selle ärikasutaja pakutavate individuaalsete kaupade või teenustega või need peatada, esitab ta asjaomasele ärikasutajale enne piirangu või peatamise jõustumist või selle jõustumise hetkel püsival andmekandjal otsuse tegemise põhjused.
2. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja otsustab täies ulatuses lõpetada oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise konkreetsele ärikasutajale, esitab ta asjaomasele ärikasutajale püsival andmekandjal vähemalt 30 päeva enne lõpetamise jõustumist otsuse tegemise põhjused.
3. Piiramise, peatamise või lõpetamise korral annab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ärikasutajale võimaluse selgitada fakte ja asjaolusid artiklis 11 osutatud ettevõttesiseses kaebuste menetlemise protsessi raames. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tühistab piirangu, peatamise või lõpetamise otsuse, peab ta ärikasutaja seisundi põhjendamatult viivitusega ennistama, sealhulgas taastama ärikasutaja juurdepääsu isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mis tulenesid ärikasutaja poolt asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisest enne piirangu, peatamise või lõpetamise jõustumist.

4. Lõikes 2 osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja

- a) suhtes kehtib õiguslikult siduv kohustus, mis nõuab, et ta lõpetaks kõikide oma veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise konkreetsele ärikasutajale viisil, mis ei võimalda etteteatamistähtajast kinni pidada, või
- b) kasutab lõpetamise õigust tungival põhjusel tulenevalt liidu õigusega kooskõlas olevast liikmesriigi õigusest;
- c) suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel ta lõpetab kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakkumise tervikuna.

Juhul kui lõikes 2 osutatud etteteatamistähtaega ei kohaldata, esitab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja asjaomasele ärikasutajale põhjendamatult viivitusega püsival andmekandjal otsuse tegemise põhjused.

5. Lõigetes 1 ja 2 ning lõike 4 teises lõigus osutatud põhjused peavad sisaldama viidet veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja tehtud otsuse aluseks olevatele konkreetsetele faktidele või asjaoludele, sealhulgas kolmanda isiku esitatud teate sisule, samuti viidet artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kohaldatavatele alustele.

Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ei pea esitama põhjusi, kui ta on õiguslikult kohustatud mitte esitama konkreetseid fakte või asjaolusid või viidet kohaldatavale alusele või kohaldatavatele alustele, või kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suudab tõendada, et asjaomane ärikasutaja on korduvalt rikkunud kohaldatavaid tingimusi, mille tagajärjel kõnealuste veebipõhiste vahendusteenuste pakkumine tervikuna lõpetatakse.

Artikkel 5

Järjestus

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad oma tingimustes järjestuse kindlaksmääramise peamised parameetrid ja nende suhtelise tähtsuse põhjused võrreldes muude parameetritega.
2. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad esitavad peamised parameetrid, mis üksikult või kogumis on kõige olulisemad järjestuse kindlaksmääramisel, ja nende suhtelise tähtsuse, lisades oma veebipõhisesse otsingumootorisse hõlpsasti leitava ja avalikult kättesaadava kirjelduse lihtsas ja arusaadavas sõnastuses. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad peavad kirjeldust ajakohastama.

3. Kui peamised parameetrid hõlmavad võimalust mõjutada järjestust ärikasutaja või kommertsveebisaidi kasutaja poolt teenusepakkuja makstava otsese või kaudse tasu eest, esitab asjaomane teenusepakkuja kooskõlas lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetega ka kirjelduse selliste võimaluste ja sellise tasu mõju kohta järjestusele.
4. Kui veebipõhise otsingumootori pakkuja on teatud juhul järjestust muutnud või teatava veebisaidi nimekirjast kustutanud kolmanda isiku teate alusel, pakub teenusepakkuja kommertsveebisaidi kasutajale võimalust teate sisuga tutvuda.
5. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud kirjeldused peavad olema piisavad, et ärikasutajad ja kommertsveebisaitide kasutajad mõistaksid vajalikul määral seda, kas, kuidas ja millises ulatuses võetakse järjestuses arvesse järgmist:
 - a) tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste või otsingumootorite kaudu pakutavate kaupade ja teenuste omadused;
 - b) selliste omaduste asjakohasus tarbijate jaoks;
 - c) veebipõhiste otsingumootorite puhul kommertsveebisaitide kasutajate poolt kasutatava veebisaidi ülesehituse üksikasjad.

6. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujad ei ole käesoleva artikli nõuete täitmisel kohustatud avaldama algoritme ega teavet, mis tõenäoliselt võimaldaks tarbijaid petta või tekitada tarbijatele kahju otsingutulemustega manipuleerimise kaudu. Käesolev artikkel ei piira direktiivi (EL) 2016/943 kohaldamist.
7. Selleks et hõlbustada käesolevas artiklis sätestatud nõuete järgimist veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt ning nende nõuete täitmise tagamist, töötab komisjon välja käesolevas artiklis sätestatud läbipaistvusnõudeid käsitlevad suunised.

Artikkel 6

Seotud kaubad ja teenused

Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad või kolmandad isikud pakuvad tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste kaudu seotud kaupu ja teenuseid, sealhulgas finantstooteid, peab veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja oma tingimustes kõnealuseid seotud kaupu ja teenuseid kirjeldama ja selgitama, kas ja millistel tingimustel võivad ka ärikasutajad veebipõhiste vahendusteenuste kaudu oma seotud kaupu ja teenuseid pakkuda.

Artikkel 7
Erikohtlemine

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad lisavad tingimustesse kirjelduse erikohtlemise kohta, mida nad kohaldavad või võivad kohaldada kaupadele ja teenustele, mida pakub tarbijatele veebipõhiste vahendusteenuste kaudu nende pakkuja ise või sellise pakkuja kontrollitav ärikasutaja, võrreldes kaupade ja teenustega, mida pakuvad teised ärikasutajad. Kõnealuses kirjelduses tuleb osutada erikohtlemise peamistele majanduslikele, kaubanduslikele ja juriidilistele kaalutlustele.
2. Veebipõhiste otsingumootorite pakkujad avaldavad kirjelduse erikohtlemise kohta, mida nad kohaldavad või võivad kohaldada kaupadele ja teenustele, mida pakub tarbijatele veebipõhiste otsingumootorite kaudu nende pakkuja ise või sellise pakkuja kontrollitav kommertsveebisaidi kasutaja, võrreldes kaupade ja teenustega, mida pakuvad teised kommertsveebisaidi kasutajad.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kirjeldus peab, juhul kui see on asjakohane, hõlmama eelkõige erikohtlemist, mida veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite pakkuja kohaldab konkreetsete meetmete või käitumise kaudu seoses järgmisega:
- a) pakkuja või tema kontrollitavate ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate poolne juurdepääs sellistele isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad, kommertsveebisaidi kasutajad ja tarbijad esitavad veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamiseks või mis saadakse selliste teenuste pakkumise käigus;
 - b) järjestus või teenusepakkuja kohaldatavad muud seaded, mis mõjutavad tarbija juurdepääsu teiste ärikasutajate poolt asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste kaudu või muude kommertsveebisaidi kasutajate poolt veebipõhiste otsingumootorite kaudu pakutavatele kaupadele või teenustele;
 - c) otsene või kaudne tasu, mida nõutakse asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhise otsingumootori kasutamise eest;
 - d) juurdepääs sellistele teenustele või funktsioonidele või tehnilistele liidestele, mis on ärikasutaja või kommertsveebisaidi kasutaja jaoks olulised, ja mis on otseselt seotud asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste või veebipõhiste otsingumootorite kasutamisega või toetavad neid, tingimused selliste teenuste või funktsioonide või tehniliste liideste kasutamiseks ja mis tahes otsene või kaudne tasu nende kasutamise eest.

Artikkel 8
Lepingulised erisätted

Tagamaks, et veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate vahelistes lepingulistes suhetes toimitakse heas usus ja järgitakse ausa kauplemise põhimõtet, teevad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad järgmist:

- a) ei tee tingimustes tagasiulatuvaid muudatusi, välja arvatud juhul, kui õiguslikult siduvad kohustused seda nõuavad või kui tagasiulatuva muudatused on ärikasutajate jaoks kasulikud;
- b) tagavad, et nende tingimused sisaldavad teavet selle kohta, millistel tingimustel saab ärikasutaja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaga sõlmitud lepingu lõpetada, ja
- c) lisavad tingimustesse kirjelduse tehnilise ja lepingujärgse juurdepääsu või selle puudumise kohta ärikasutaja poolt esitatud või loodud teabele, mida nad säilitavad pärast veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja vahelise lepingu lõppemist.

Artikkel 9
Juurdepääs andmetele

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad lisama tingimustesse kirjelduse selle kohta, kas ärikasutajatel on või ei ole tehniline ja lepingul põhinev juurdepääs isikuandmetele ja muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad või tarbijad esitavad veebipõhiste vahendusteenuste kasutamiseks või mis luuakse selliste teenuste pakkumise käigus.
2. Lõikes 1 osutatud kirjeldusega teavitavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ärikasutajaid eeskätt järgmisest:
 - a) kas veebipõhiste vahendusteenuste pakkujal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mida ärikasutajad või tarbijad esitavad kõnealuste teenuste kasutamiseks või mis luuakse kõnealuste teenuste pakkumise käigus, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;
 - b) kas ärikasutajal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, mille ärikasutajad on esitanud seoses ärikasutajate veebipõhiste vahendusteenuste kasutamisega või mis on loodud kõnealuste teenuste pakkumisel ärikasutajale ning ärikasutaja kaupade ja teenuste tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel;

- c) lisaks punktile b, kas ärikasutajal on juurdepääs isikuandmetele või muudele andmetele või mõlematele andmetele, sealhulgas koondandmetena, mille on esitanud või mis on loodud veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisel kõikidele nende ärikasutajatele ja tarbijatele, ja kui juurdepääs on olemas, siis millistele andmeliikidele ja millistel tingimustel, ning
 - d) kas punkti a kohased andmed on edastatud kolmandatele isikutele, sealhulgas teavitatakse, kui selliste andmete edastamine kolmandatele isikutele ei ole veebipõhiste vahendusteenuste nõuetekohaseks toimimiseks vajalik, andmete jagamise eesmärgist ja ärikasutajate võimalustest andmete jagamisest loobuda.
3. Käesolev artikkel ei piira määruse (EL) 2016/679, direktiivi (EL) 2016/680 ega direktiivi 2002/58/EÜ kohaldamist.

Artikkel 10

Piirangud muude vahendite kaudu pakutavatele erinevatele tingimustele

1. Kui veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad piiravad oma teenust pakkudes ärikasutajate võimalust pakkuda tarbijatele samu kaupu ja teenuseid muude kui kõnealuste vahendusteenuste kaudu erinevatel tingimustel, peavad nad esitama sellise piirangu põhjused tingimustes ja tegema need põhjused üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks. Need põhjused peavad sisaldama asjaomaste piirangute peamisi majanduslikke, kaubanduslikke ja juriidilisi põhjendusi.

2. Lõikes 1 sätestatud kohustus ei mõjuta selliste piirangute kehtestamisel veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja suhtes kehtivatest liidu õigusaktidest või liidu õigusega kooskõlas olevatest liikmesriikide õigusaktidest tulenevaid keelde ega piiranguid.

Artikkel 11

Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja loob ärikasutajate kaebuste jaoks ettevõttesise kaebuste menetlemise süsteemi.

Ettevõttesisene kaebuste menetlemise süsteem peab olema ärikasutajatele hõlpsasti kättesaadav ja tasuta ning tagama menetlemise mõistliku aja jooksul. Süsteem peab põhinema läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetel, mida kohaldatakse võrreldavate olukordade suhtes, ning kaebuste käsitlemisel viisil, mis on proportsionaalne nende tähtsuse ja keerukusega. Süsteem peab võimaldama ärikasutajatel esitada asjaomasele pakkujale kaebusi järgmistes küsimustes:

- a) pakkuja on väidetavalt jätnud täitmata käesolevas määruses sätestatud kohustuse, mis mõjutab kaebust esitavat ärikasutajat (kaebuse esitaja);
- b) tehnoloogilised probleemid, mis on otseselt seotud veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega ja mis mõjutavad kaebuse esitajat;

- c) pakkuja võetud meetmed või pakkuja käitumine, mis on seotud otseselt veebipõhiste vahendusteenuste pakkumisega ja mis mõjutab kaebuse esitajat.
2. Ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi osana peavad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad
- a) hoolikalt kaaluma esitatud kaebuseid ja kaebusele vastamiseks võetavaid järelmeetmeid, et käsitleda asjakohaselt tõstatatud probleemi;
 - b) menetlema kaebuseid kiiresti ja tulemuslikult tõstatatud probleemi olulisust ja keerukust arvesse võtval viisil;
 - c) teatama kaebuse esitajale ettevõttesisese kaebuste menetlemise protsessi tulemustest individuaalselt ning lihtsas ja arusaadavas sõnastuses.
3. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad esitavad tingimustes kogu asjakohase teabe ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemile juurdepääsu ja süsteemi toimimise kohta.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad peavad koostama ja tegema üldsusele hõlpsasti kättesaadavaks teabe ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemi toimimise ja tulemuslikkuse kohta. Nad kontrollivad asjaomast teavet vähemalt kord aastas ja juhul, kui on vaja teha olulisi muudatusi, ajakohastavad seda teavet.

Kõnealune teave peab sisaldama esitatud kaebuste koguarvu, kaebuste peamisi liike ja kaebuste menetlemiseks keskmiselt kulunud aega ning koondteavet kaebuste tulemuste kohta.

5. Käesolevat artiklit ei kohaldata veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvatele väikeettevõtjatele soovitusel 2003/361/EÜ lisa tähenduses.

Artikkel 12

Lepitusmenetlus

1. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad määravad tingimustes ära kaks või rohkem lepitajat, kellega nad on valmis koos töötama, et saavutada ärikasutajatega kohtuväline kokkulepe pakkuja ja ärikasutaja vahelises, asjaomaseid veebipõhiseid vahendusteenuseid käsitlevas vaidluses, sealhulgas kaebustes, mida ei olnud võimalik lahendada artiklis 11 osutatud ettevõttesisese kaebuste menetlemise süsteemiga.

Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad võivad määrata väljaspool liitu lepitusteenust pakkuva lepitaja ainult siis, kui on tagatud, et asjaomaseid ärikasutajaid ei jäeta ilma võimalusest kasutada liidu õiguses või liikmesriigi õiguses ette nähtud õiguskaitsevahendeid asjaolu tõttu, et lepitaja pakub oma teenuseid väljaspool liitu.

2. Lõikes 1 osutatud lepitajad peavad vastama järgmistele nõuetele:
- a) nad on erapooletud ja sõltumatud;

- b) nende lepitusteenused on asjaomast veebipõhist vahendusteenust kasutavale ärikasutajale taskukohased;
 - c) nad suudavad osutada lepitusteenust asjaomase veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ja ärikasutaja lepingulist suhet reguleerivate tingimuste koostamise keeles;
 - d) nad on hõlpsasti kättesaadavad kas isiklikult ärikasutaja asukohas või elukohas või vahemaa tagant sidetehnoloogia vahendusel;
 - e) nad suudavad pakkuda lepitusteenust ilma põhjendamatu viivitusega;
 - f) neil on piisavad teadmised ettevõtjatevahelistest ärisuhetest, mis võimaldab neil aidata tõhusalt kaasa vaidluste lahendamisele.
3. Hoolimata asjaolust, et lepitusmenetlus on oma olemuselt vabatahtlik, osalevad veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad ja ärikasutajad heas usus kõigis käesoleva artikli kohaselt läbiviidavates lepituskatsetes.
4. Veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad kannavad mõistliku osa iga üksiku lepitusjuhtumi kogumaksumusest. Kogumaksumuse mõistlik osa määratakse kindlaks lepitaja soovitusel, võttes arvesse asjaomase juhtumi kõiki olulisi elemente, eriti kummagi vaidluspoolle väidete põhjendatust, poolte käitumist ning poolte suurust ja rahalist suutlikkust võrdluses teineteisega.

5. Käesoleva artikliga kooskõlas tehtavad katsed saavutada vaidluse lahendamisel lepituse teel kokkulepe ei mõjuta asjaomaste veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ja ärikasutajate õigust algetada kohtumenetlus enne lepitusmenetlust, selle jooksul või pärast seda.
6. Kui ärikasutaja enne lepituse algust või lepituse käigus seda nõuab, teeb veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja ärikasutajale kättesaadavaks nende tegevusega seotud lepituse toimimist ja tulemuslikkust puudutava teabe.
7. Lõikes 1 sätestatud kohustust ei kohaldata veebipõhiseid vahendusteenuseid pakkuvatele väikeettevõtjatele soovitusel 2003/361/EÜ lisa tähenduses.

Artikkel 13

Spetsialiseerunud lepitajad

Komisjon julgustab tihedas koostöös liikmesriikidega veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi, kas eraldiseisvalt või ühiselt, asutama ühe või mitu lepitusteenust pakkuva organisatsiooni kooskõlas artikli 12 lõikes 2 sätestatud nõuetega, selleks et hõlbustada ärikasutajatega veebipõhiste vahendusteenustega seoses tekkivate vaidluste kohtuvälist lahendamist, võttes eelkõige arvesse veebipõhiste vahendusteenuste piiriülest laadi.

Artikkel 14

Esindusorganisatsioonide või -ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste poolt algatatud kohtumenetlus

1. Organisatsioonidel ja ühendustel, kellel on õigustatud huvi esindada ärikasutajaid või kommertsveebisaitide kasutajaid, samuti liikmesriikide loodud avalik-õiguslikel asutustel, on õigus algatada liidus asuvates pädevates riigisiseses kohtutes menetlus kooskõlas menetluse algatamise liikmesriigi õiguskorraga, et peatada või keelata käesolevas määruses sätestatud nõuete rikkumine veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt.
2. Komisjon ergutab liikmesriike vahetama parimaid tavaid ja teavet teiste liikmesriikidega selliste registrite põhjal, mis kajastavad õigusrikkumisi, mille suhtes on liikmesriikide kohtud teinud ettekirjutusi, kui registrid on loodud asjaomaste avalik-õiguslike asutuste või organite poolt.
3. Organisatsioonidel ja ühendustel on lõikes 1 osutatud õigus ainult siis, kui nad vastavad kõikidele järgmistele tingimustele:
 - a) nad on asutatud liikmesriigi õiguse alusel;
 - b) nad järgivad eesmärgi, mis on nende poolt püsivalt esindatud ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate kollektiivsetes huvides;

- c) nad on oma laadilt mittetulunduslikud;
- d) nende otsuste tegemisele ei avalda lubamatut mõju ükski kolmandast isikust rahastaja, eelkõige veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja või veebipõhise otsingumootori pakkuja.

Sel eesmärgil avalikustavad organisatsioonid ja ühendused täielikult teabe liikmesuse ja rahastamisallika kohta.

- 4. Liikmesriikides, kus avalik-õiguslikud asutused on asutatud, on nimetatud asutustel lõikes 1 osutatud õigus, kui neile on tehtud ülesandeks kaitsta ärikasutajate või kommertsveebisaitide kasutajate ühishuve või tagada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmine kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega.
- 5. Liikmesriigid võivad määrata
 - a) oma liikmesriigis asuva organisatsiooni või ühenduse, kes vastab lõikes 3 sätestatud nõuetele, nende endi taotlusel;
 - b) oma liikmesriigis asuva avalik-õigusliku asutuse, kes vastab lõikes 4 sätestatud nõuetele,

kellele antakse lõikes 1 osutatud õigus. Liikmesriigid teatavad komisjonile määratud organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste nimed ja tegevuse laadi.

6. Komisjon koostab loetelu vastavalt lõikele 5 määratud organisatsioonidest, ühendustest ja avalik-õiguslikest asutustest. Loetelus tuuakse välja kõnealuste organisatsioonide, ühenduste ja avalik-õiguslike asutuste tegevuse laad. Loetelu avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Muudatused loetelus avaldatakse viivitamata ja ajakohastatud loetelu avaldatakse alati iga kuue kuu tagant.
7. Kohtud aktsepteerivad lõikes 6 osutatud nimekirja kui tõendit organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse kohtumenetlusteovõimest, ilma et see piiraks kohtu õigust uurida, kas hageja eesmärk õigustab konkreetse juhtumi puhul hagi esitamist.
8. Kui liikmesriigil või komisjonil tekib kahtlus seoses mõne organisatsiooni või ühenduse vastavusega lõikes 3 sätestatud kriteeriumidele või mõne avalik-õigusliku asutuse vastavusega lõikes 4 sätestatud kriteeriumidele, uurib neid küsimusi asjaomase organisatsiooni, ühenduse või avalik-õigusliku asutuse määranud liikmesriik kooskõlas lõikega 5 ja vajaduse korral tühistab ta määramise, kui üks või mitu kriteeriumit ei ole täidetud.
9. Lõikes 1 osutatud õigus ei mõjuta ärikasutajate ja kommertsveebisaidi kasutajate õigust esitada hagi pädevatele liikmesriigi kohtutele kooskõlas hagi esitamise koha liikmesriigi õigusega, mis põhineb tema individuaalsetel õigustel ja mille eesmärk on lõpetada käesolevas määruses sätestatud asjakohaste nõuete rikkumine veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate või veebipõhiste otsingumootorite pakkujate poolt.

Artikkel 15
Õigusaktide täitmise tagamine

1. Iga liikmesriik tagab käesoleva määruse nõuetekohase ja mõjusa täitmise.
2. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate meetmete kohta ning tagavad nende rakendamise. Ettenähtud meetmed peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 16
Seire

Komisjon jälgib tihedas koostöös liikmesriikidega tähelepanelikult käesoleva määruse mõju veebipõhiste vahendusteenuste ja nende ärikasutajate vahelistele suhetele ning otsingumootorite ja kommertsveebisaidi kasutajate vahelistele suhetele. Selleks kogub komisjon asjakohast teavet, et jälgida kõnealuste suhete muutumist, muu hulgas viies läbi asjakohaseid uuringuid. Liikmesriigid abistavad komisjoni, esitades taotluse korral kogu kogutud asjakohase teabe, sealhulgas konkreetsete juhtumite kohta. Käesoleva artikli ja artikli 18 kohaldamisel võib komisjon püüda koguda teavet veebipõhiste vahendusteenuste pakkujatelt.

Artikkel 17
Käitumisjuhendid

1. Komisjon julgustab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koos ärikasutajate, sealhulgas VKEdega ning neid esindavate organisatsioonidega koostama käitumisjuhiseid, mille eesmärk on aidata kaasa käesoleva määruse nõuetekohasele kohaldamisele, võttes arvesse nende eri sektorite iseloomulikke omadusi, kus veebipõhiseid vahendusteenuseid pakutakse, samuti VKEde eripärasid.
2. Komisjon julgustab veebipõhiste otsingumootorite pakkujaid ning neid esindavaid organisatsioone ja ühendusi koostama käitumisjuhendeid, mille konkreetne eesmärk on aidata kaasa artikli 5 nõuetekohasele kohaldamisele.
3. Komisjon ergutab veebipõhiste vahendusteenuste pakkujaid võtma vastu ja rakendama valdkondlikke käitumisjuhendeid, kui sellised valdkondlikud käitumisjuhendid on olemas ja neid kasutatakse laialdaselt.

Artikkel 18
Läbivaatamine

1. Hiljemalt ... [18 kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] ja seejärel iga kolme aasta tagant hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele selle kohta aruande.

2. Käesoleva määruse esimene hindamine tehakse eelkõige järgmistel eesmärkidel:
- a) artiklites 3–10 sätestatud kohustustest kinnipidamise ja nende veebiplatvormipõhisele majandusele avaldatava mõju hindamine;
 - b) õigluse ja läbipaistvuse eesmärgil kehtestatud käitumisjuhendite mõju ja tulemuslikkuse hindamine;
 - c) ärikasutajate veebipõhistest vahendusteenustest sõltuvusest põhjustatud probleemide ja veebipõhiste vahendusteenuste pakkujate ebaausate kaubandustavade põhjustatud probleemide üksikasjalikum uurimine ning nende tavade jätkuva leviku ulatuse täpne kindlaksmääramine;
 - d) selle uurimine, kas ärikasutaja pakutavate kaupade või teenuste ning veebipõhiste vahendusteenuste pakkuja pakutavate või tema kontrolli all olevate kaupade või teenuste vaheline konkurents on aus ja kas veebipõhiste vahendusteenuste pakkujad väärkasutavad sellega seoses andmetega seonduvaid eeliseid;
 - e) käesoleva määrusega operatsioonisüsteemide pakkujate ja nende ärikasutajate vahelistes suhetes esineda võivate tasakaalunihetele avaldatava mõju hindamine;
 - f) selle hindamine, kas määruse kohaldamisala, eriti mis puudutab mõiste „ärikasutaja“ määratlust, on sobiv selles mõttes, et see ei soodusta fiktiivsest füüsilisest isikust ettevõtjana töötamist.

Esimesel hindamisel ja järgnevatel hindamistel tehakse kindlaks, kas siseturul õiglase, prognoositava, kestliku ja usaldusväärse veebipõhise ettevõtluskeskkonna tagamiseks, sealhulgas jõustamise tagamiseks, on vaja täiendavaid õigusnorme. Vajaduse korral võtab komisjon pärast hindamisi asjakohaseid meetmeid, mis võivad hõlmata seadusandlikke ettepanekuid.

3. Liikmesriigid esitavad kogu nende valduses oleva asjakohase teabe, mida komisjon võib lõikes 1 osutatud aruande koostamiseks nõuda.
4. Käesoleva määruse hindamisel võtab komisjon muu hulgas arvesse veebiplatvormimajanduse vaatlusrühma eksperdirühma esitatud arvamusi ja aruandeid. Komisjon arvestab vajaduse korral ka artiklis 17 osutatud käitumisjuhendite sisu ja toimega.

Artikkel 19
Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates ... [12 kuud pärast selle avaldamise päeva].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja